

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

Klimalov: Britiske erfaringer og relevans for Norge

Tor Håkon J. Inderberg, PhD

KLD, 12. desember 2014

Klimaloven er

- En rammelov
- Har behov for underliggende virkemidler
 - Klimalov regulerer ikke utslippsbegrensninger i seg selv, men mål, ansvar og prosesser
- Gjør regjeringen til rettssubjekt

Klimalovens viktigste deler

1: Langsiktige mål:

- 34% utslippsreduksjon innen 2020; 80% innen 2050
- Klare mål gjør det lettere å måle oppnåelse

2: Karbonbudsjetter:

- Spesifiserer konkret utslippsbane: *Delmål*
- Deler opp ansvaret i parlamentariske perioder
- Øker helhetstilnærmingen – *på tvers av sektorer og i tid*

3: Uavhengig råd – klimakomiteen

- Følger opp budsjettene og politikk
- Skaper en 'nøytral' overvåkning og rapporterer til Parlamentet

Har noe blitt endret?

1. Ansvarsforhold
2. Politikkprosesser
3. Politikkutfall

Endret *ansvarliggjøring*

- Klimaloven har ført til en ansvarliggjøring av sittende regjering:
 - Karbonbudsjettene er sentrale (del)mål
 - Loven etablerer ansvar for overholdelse av budsjettene
 - Regjeringen er ansvarlig, både underveis og mer langsiktig
- Grunn til å tro at lovfestet ansvar er sterkere enn politiske mål
 - Politiske mål lettere å ta kelegge og fravike
 - Men usikkert grunnlag for å prøve saken juridisk

Endrede *prosesser*

- Klimakomiteen har en viss slagkraft
 - Er vaktbikkje overfor regjeringen
 - Anbefalinger i stor grad fulgt opp
- Energi- og klimadepartementet (DECC)
 - Ny aktør, økt makt. Ansvar for utslippsreduksjoner
 - Særlig Finansdepartementet har representert motkrefter
- Klimaloven innførte ny debattramme
 - Økt langsiktighet i forvaltningen og Parlamentet
 - Klimahensyn høyere på agendaen
- Men: Industrien etterlyser fortsatt styrket langsiktighet i virkemiddelbruken

Effekter på *politikkutfall*

- Vanskelig og tidlig å tilskrive direkte effekter. Men:
 - Høynet aksept for å finansiere utslippsreduksjoner i kraftbransjen
 - Energimarkedsreform med støttesystemer og utslippskrav (2012)
 - Har bidratt til høyere pris for gass og strøm
 - Dette finansierer virkemidler og omlegging (atomkraft, fornybar og CCS)
 - Kan loven hevdes å øke myndighetenes vilje til markedsinngripen?
- Men: Kostnadstak for alle klimaavgifter som legges på energiregningen (2011)
 - En viktig brems fra Finansdepartementet

Konklusjon

- Viktige effekter på *ansvarliggjøring* og *prosesser*
- Sannsynlig effekt for *politikkutfall*
 - Men: Underliggende virkemidler vil alltid bli nødvendig å diskutere separat
- Underlig om klimalov ikke skal utredes. Britiske erfaringer er relevante for Norge.
 - Klimalov kan gi viktig merverdi ved å:
 - 1: Øke «klima-accountability»
 - 2: Øke ansvarliggjøring *over tid* og *på tvers av sektorer*
 - 3: Sikre mer helhetlig og uavhengig rapportering – og belyse tilstrekkelighet av virkemidler
 - Mulige alternative løsninger for å sikre langsiktighet, helhetsansvar og bør også utredes, i tillegg til områder av relevans fra andre land

